



Er referens
Generaldirektör
Ingemar Skogö
Vägverket
781 87 Borlänge

Datum
2005-02-17
Ärende
Angående Nationella Cykel-
programmet

Angående Nationella Cykelprogrammet

År 2000 antog Vägverket ett nationellt cykelprogram (Mer cykeltrafik på säkrare vägar. 2000:8). Den nationella cykelstrategin tillkom på initiativ av Vägverkets styrelse. Styrelsens initiativ torde i sin tur härstamma från regeringens och riksdagens uttryckliga vilja att förbättra förutsättningarna för cykeltrafiken inom ramen för nollvisionen (Nollvisionen och det trafiksäkra samhället, prop 1996/97:137). Denna politiska vilja kom ytterligare till uttryck i regeringens regleringsbrev för budgetåret 2000 till Vägverket sägs: "Målet är att andelen gångtrafik, cykeltrafik och kollektivtrafikresor ska öka."

I det mycket väl genomtänkta, handlingsinriktade och konstruktiva nationella cykelprogrammet sätts det upp två övergripande mål:

- Cykeltrafiken ska bli säkrare
- Cykeltrafikens andel av resorna ska öka.

I programmet kvantifieras de övergripande målen.

- Cykeltrafikens andel av alla resor bör fram till år 2010 öka med en tredjedel.
- Antalet dödade och svårt skadade cyklister ska halveras fram till år 2007.

För att uppnå dessa övergripande mål formuleras i programmet en rad konkreta åtgärder.

Organisatoriskt ska verksamheten ledas av en nationell cykelsamordnare. I varje region ska en regional cykelsamordnare utses och det ska bildas ett nationellt cykelidéforum där olika intressenter ska få tillfälle att medverka till genomförandet av den nationella cykelstrategin.

På det konkreta planet räknas ett antal punkter upp.

- Regionala cykelprogram ska skrivas.
- Vägverket ska årligen bygga ett antal demonstrationsprojekt.
- Ett ramprojekt för forskning och utveckling om ökad och säker cykeltrafik ska inrättas.
- En kunskapsdatabas för cykeltrafik ska skapas och vara i bruk senast under år 2002.

- Nationella och regionala cykelbokslut ska upprättas våren 2003 för verksamhetsåret 2002

Nu har det gått snart fem år sedan detta program antogs av Vägverkets styrelse. Såvitt vi kan bedöma så har mycket lite förverkligats av detta väl genomtänkta program.

- Om cykeltrafikens andel av resorna ökat vet vi inte eftersom Vägverket inte låtit undersöka cyklingen år 2000 och därmed finns inget att jämföra med. Oss veterligt har det inte skett någon resvaneundersökning under de snart fem år som förflutit sedan programmet antogs.
- Någon nationell cykelsamordnare har inte inrättats, ej heller några regionala
- Någon kunskapsdatabas har inte upprättats.
- Inga regionala och nationella cykelbokslut har redovisats.
- Något forskningsprogram som utlovades har inte heller formulerats.
- Några demonstrationsprojekt har inte genomförts
- Regionala cykelprogram har det skrivits på sina håll, men med genomförandet är det sämre ställt.

Våren 2002 tog generaldirektör Ingemar Skogö initiativ till ett samarbete mellan Vägverket, Svenska Kommunförbundet, cykelorganisationerna och cykelbranschen. Syftet med detta samarbete var att

- Cykling ska bli ett etablerat färd sätt.
- Cyklisternas säkerhet ska öka.
- Tillgängligheten och framkomligheten för cyklister ska öka.
- Cyklingens miljöfördelar ska utnyttjas.

I avtalet framhålls särskilt att regelverken och dess tillämpning behöver ses över. Som exempel på regler som behöver ses över nämns

- Utformning av enkelriktade gator med tillåten cykling mot färdriktningen.
- Ett bättre system för vägvisning för cykeltrafik.
- Enkla och tydliga regler för cykelöverfarter.
- Ett enkelt och tydligt regelverk för cykeln och dess utrustning.

I avtalet lovar Vägverket att från år 2003 genomföra en årlig informationssatsning.

- Områden som bör belysas är till exempel cyklingens hälsofördelar och miljövinster, behovet av ökad cykelhjälpmanvändning, regelverk, trygghet och säkerhet. Parterna ska genomföra denna satsning tillsammans.”

I avtalet lovar Vägverket även att i samråd med cykelorganisationerna påbörja genomförandet av de prioriterade åtgärderna i detta program.

Under rubriken Säkert och attraktivt cykelvägnät sägs att "Vägverket kommer att bygga cykelförbindelser och tillvarata cyklisternas behov vid nybyggnad och andra förändringar av vägarnas standard. Vägverket och kommunerna ska även vidta åtgärder för att öka cyklisternas säkerhet på det befintliga vägnätet. Vägverket ska också föreslå åtgärder i åtgärdsplaneringen inför arbetet med en ny nationell plan för vägtransportsystemet."

För att genomföra handlingsprogrammet bildades ett antal arbetsgrupper med tjänstemän från Vägverket som sammankallande.

Arbetet kom igång i vissa grupper, men de möten som skulle leda till konkreta åtgärder blev mest diskussionsträffar.

Arbetsgruppen som skulle arbeta med regelverken har hittills aldrig haft något möte. I stort sett har detta avtal runnit ut i sanden.

Vad värre är att andan i avtalet aktivt motarbetats från vissa avdelningar på Vägverket. Så har exempelvis vägverkets tjänstemän med ansvar för regelverket uppvisat en fullständigt negativ attityd till varje form av förändring av regelverket enligt exemplen i avtalet.

Från Vägverket har man motarbetat bland annat Stockholms förslag till att underlätta cykling mot färdriktningen på enkelriktade gator. De enkla och tydliga regler för cykelöverfarter som utlovades har inte blivit enklare utan mer komplicerade. Ett bättre system för vägvisning av cykeltrafik har inte utvecklats av Vägverket. Vägverket har tvärtom motarbetat enskilda kommuners försök att utveckla bättre vägvisning.

Vägverket lovade i samarbetsavtalet att värna om cyklisternas säkerhet på det befintliga vägnätet och vid nybyggnader. Under 2000-talet har antalet så kallade vajervägar ökat snabbt. Dessa vägar är dokumenterat bra för bilister, men upplevs som livsfarliga av cyklister och många anser att cyklister inte bör tillåtas cykla på dessa vägar. När vägar byggs om till vajervägar stängs alltså i praktiken dessa vägar för fotgängare och cyklister om vägarna inte kompletteras med en parallell cykelväg utanför vajerräcket. Någon konsekvent cykelvänlig politik vid byggande av vajervägar drivs inte av Vägverket. Man skyltar inte ens cyklister till alternativa vägar om sådana finns. Man låtsas som om problemet inte existerar.

Det här är bara några av de mest flagranta klyftorna mellan Vägverkets stolta programförklaringar och verkligheten.

Inom cykelbranschen tog vi och tar vi Vägverkets cykelprogram på allvar och därför vill vi ha ett sammanträffande med Vägverket för att få till stånd en dialog och en konstruktiv samverkan för att förverkliga samarbetsavtalet och det nationella cykelprogrammet.

Peter Folkesson

Ordförande
Cykelbranschrådet

Bo Dellensten

Informationschef
Cykelbranschrådet

Svensk Cykling
Fleminggatan 14
Box 22307
SE-104 22 Stockholm

telefon +46 8 505 865 91
fax +46 8 505 865 99
www.svenskcykling.se